

کنفرانس صلح و آشننگتن

یکی از آرزوهای بشر که متأسفانه تا کنون برآورده نشده است برقراری صلح در لوای قانون است. چه در روابط بین افراد و چه در مراودات بین المللی - بشر بدنبال طرقي ميگردد که این روابط را براساس قواعد و قوانینی بگذارد که افراد قوی و یا کشورهای نیرومند از حدود این قوانین تجاوز نمایند. در روابط بین افراد در داخل کشورها خوشبختانه قوانین متعدد حکومت میکند و پیشرفت زیادی از این جهت حاصل گردیده است. در هر کشوری بمقتضای وضع داخلی خود قوانینی وضع گردیده است که روابط بین افراد آن کشور را تنظیم مینماید و میتوان ادعا کرد که حکومت قانون تا حد زیادی در داخله کشورها جاری است. اما در روابط بین المللی و بین کشورهای جهان هنوز بمرحله کمال و ایده آل نرسیده ایم و گرچه پیشرفتهائی حاصل شده است و در بسیاری از امور قواعد و قوانینی بر مراودات بین المللی حکومت مینماید اما باز ما شاهد جنگها و خونریزیها بخاطر

مسائل و اختلافات بین دول میباشیم که متأسفانه همیشه در یک گوشه جهان نائز-ه جنگ مشتعل است و با وجود سازمان ملل متحد و حمایتی که از طرف دول و ملل جهان از این سازمان میشود سازمان نتوانسته است صلح و سلم را در روابط بین-المللی برقرار نماید .

متفکرین و بخصوص حقوقدانان جهان که بیشتر نگران این وضع در روابط بین ملل میباشند دائماً در صدد پیدا کردن طر قی برای برقراری صلح پایدار در جهان هستند تا بشر دیگر شاهد خونریزیهای بی شمار و انهدام تأسیسات تمدن موجود نگردد . آنچه بیشتر سبب همکاری بین حقوقدانان در این راه شده است وجود سلاحهای انهدام دسته جمعی است و تقریباً بر همه افراد بشر آشکار شده است که این سلاحها تا چه حد وحشت آور و مخرب میباشد و پیش بینی میشود که این بار اگر جنگی کامل العیار در گیرد بیش از دو سوم جمعیت کره ارض نابود شده و بقیه هم معلوم نیست از عواقب شوم و دهشت زای جنگ هسته ای در امان بمانند .

تلاشی که در گوشه و کنار جهان برای تبلیغ فکر ایجاد اساسی برای صلح در لوای قانون بعمل میاید هنوز آن وحدت و قدرت را نیافته است که بتواند منشاء اثری بشود ولی هر قدمی که در این راه برداشته شود در حقیقت قدمی است که بشر را از جنگ و انهدام دور میکند بنابراین شایسته است که باین قبیل فعالیتها نهایت علاقه و توجه بشود و وظیفه حقوقدانان و کسانی که بنحوی از انجا در تنظیم روابط بین افراد بشر دخالت و شرکت دارند در این باره سنگینتر و مهمتر است .

بنیانی که در ژوئیه ۱۹۶۳ در شهر آتن گذاشته شد میرود که هر روز رفیع تر گردد . ندائی از صلح که از شهر تاریخی آتن در داده شد در جهان بار دیگر طنین افکند و با الهام از حس صلح خواهی عموم مردم جهان انعکاس آن با قدرتی بیشتر در کنفرانس دوم صلح جهانی در راشنگتن احساس گردید .

آقای چارلز راین که سابقاً رئیس کانون و کلای امریکا بود در ایجاد این نهضت سهم بزرگی داشته است و هم او بود که برای تشکیل کنفرانس صلح جهانی

از طریق قانون در آتن پیشقدم شد و موفق گردید ۱/۰۰۰ حقوقدان از ۱۰۵ کشور جهان در این شهر گرد آورد. کنفرانس پس از تبادل آراء و مباحثه در باره مسائل مختلفی که میتواند بصلح جهان کمک کند باین نتیجه رسید که باید قانون در جهان حاکم بر روابط بین الملل باشد و توسل بزور برای حل اختلافات بین المللی بکلی از میان برود. بیانیه اولین کنفرانس آتن با این عبارت شروع میشود.

ما اعتقاد کامل داریم که مردم جهان میتوانند حکومت قانون را در روابط بین خود حفظ نمایند :

«ما بمسئولیت خود در رسیدن باین هدف مقدس بخوبی واقف هستیم و بمناسبت شغل خویش توجه داریم که باید وسائلی در جهان برانگیخته شود تا در پناه آن کلیه اختلافات بین افراد و ملل بنحوی صلحجویانه برطرف گردد.»

کنفرانس آتن در بیانیه دیگری اصولی را بمنظور حفظ صلح از طریق امنیت قضائی و قانونی باین شرح اعلام کرده است :

اول - کلیه دولتها و افراد باید باصل امنیت قضائی و قانونی احترام گذاشته و آنرا بپذیرند. در امور بین المللی کلیه شخصیتهای حقوقی و قضائی و دولتها و همچنین مؤسسات بین المللی باید تابع قانون بین المللی باشند و حقوق خود را بر مبنای این قانون تأمین نموده و وظایف مندرج در این قوانین را قبول نمایند.

دوم - امنیت قضائی در امور بین المللی بر اساس اصل تساوی افراد در برابر قانون استوار شود.

سوم - قوانین بین المللی و تشکیلات حقوقی بایستی بر اساس عدالت و شئون بشری بنیان گذاشته شوند.

چهارم - سازمانهای بین المللی و قضائی باید قابلیت توسعه و پیشرفت داشته باشند تا بتوانند به نیازمندیهای متنوع و روز افزون دنیای امروز پاسخ دهند و هر گونه پیشرفت سیاسی و اجتماعی و اقتصادی برای کلیه ملل امکان پذیر باشد.

پنجم - کلیه وظایف مربوط به قوانین بین المللی باید اجرا شود و حقوق افراد

مراعات گردد .

ششم - کلیه ملل جهان طبق منشور سازمان ملل متحد و بر اساس امنیت قضائی بین‌المللی باید حق خودمختاری داشته باشند .

هفتم - هر کس حق دارد که از حمایت قضائی و موافق اصول حقوق بشر بدون تبعیض بخاطر نژاد و یا مذهب و یا عقیده شخصی برخوردار شود .

هشتم - افراد و مؤسسات و دولت‌ها باید کلیه اختلافات خود را بوسیله صلح‌جویانه حل و فصل نمایند .

نهم - تعهدات بین‌المللی و آراء داد گاه بین‌المللی باید بوسیله يك هیئت بین‌المللی اجرا گردد .

دهم - سازمان ملل بزرگترین ملجا و بهترین امید مردم جهان برای حفظ صلح میباشد و بایستی کاملاً تقویت و حمایت گردد . اعضاء شرکت کننده در این کنفرانس حمایت خود را از منشور ملل متحد اعلام میدارند .

در کنفرانس آتن همچنین بر نامه کارو کلای داد گستری جهت کمک به پیشرفت امنیت قضائی جهانی معین و اعلام گردید در مقدمه این برنامه از و کلای داد گستری خواسته شده است که در باره موضوعاتی که عنوان گردیده مطالعه نموده و راهپائی برای وصول به هدفی که مرکز تأمین صلح جهان بوسیله قانون دارد پیشنهاد نمایند . در مورد داد گاه بین‌المللی پیشنهاد شده است که مطالعات خود را شامل مسائل زیر نمایند:

اول - دولت‌ها را تشویق نمایند که اختلافات بین‌المللی را برای قضاوت بداد گاههای بین‌المللی رجوع نمایند و در قراردادهای بین دول قید شود که هر نوع تفسیر و یا اختلاف مربوط به قرار داد را بداد گاه یا داد گاههای بین‌المللی رجوع نمایند .

دوم - کلیه دولت‌ها را تشویق نمایند که رأی داد گاه بین‌المللی را محترم و متبع شمارند .

سوم - داد گاههای منطقه‌ای تأسیس شود تا اختلافات را در خود محل رسیدگی و حل نمایند.

چهارم - موضوع پژوهشخواهی ازرای داد گاههای ناحیه‌ای بداد گاههای بین‌المللی مورد مطالعه قرار گیرد.

در اعلامیه همچنین توصیه‌هایی به وکلای داد گستری برای مطالعه درباره حمایت سرمایه گذارهای خارجی و توسعه بازرگانی بین‌المللی و حمایت بین‌المللی از مالکیت صنعتی و حکمیت و خلع سلاح و ارتباطات فضائی و اعمار مصنوعی و تشریک مساعی بین‌المللی در باره امور فرهنگی و مطالعات حقوقی و متشکل نمودن وکلای داد گستری برای تشریک مساعی مؤثر با یکدیگر در وصول بهدفعهای مذکور شده است.

علاوه بر این موارد در کنفرانس قطعنامه‌ای بتصویب رسید که بموجب آن یک «مرکز صلح جهانی بوسیله قانون» بوجود آید تا حقوقدانان و صاحبان حرفه حقوق را متحد نماید.

پیام «شاهنشاہ آریامهر ایران» به نخستین کنفرانس صلح جهانی بر اساس قانون

باین شرح میباشد:

«برای من حقیقاً موجب کمال مسرت است که تجمع وکلای میرزرا که برای

کمک به صلح بین‌المللی بر اساس قانون در کنفرانس آتن که کرسی و جایگاه قدیم

دانش و قانون است درود بفرستم و امیدوارم مشورت و تبادل نظر آنان برای این امر

پر ارزش و گرانبها قرین موفقیت گردد.

در دوهزاروپانصد سال قبل کورش کبیر برای اولین مرتبه در تاریخ شالوده

امپراطوری ایران را بر مبنای عدالت و احترام به حکومت قانون بنا نهاد بطوریکه

مدی‌ها و ایرانیها اهمیت زیادی برای اجراء پایدار قوانین ثابتی که مبتنی بر عقل و

انصاف بود قائل بودند.

امروزه در ایران تکامل بزرگ ملی ما که هدف و منظورش استقرار عدالت اجتماعی و تحول فکری است در سایه استقبال عامه از حکومت قانون صورت گرفته است .

در يك جهان پر آشوب اصولی که امورداخلی کشورها را تنظیم مینماید باید در روابط بین‌المللی نیز بسط و توسعه یابد .

از خدای بزرگ خواستارم صلح که ثمره و نتیجه عدالت است از نظر تأمین ترقیات روز افزون و سعادت و نیکبختی در بین عموم ملل حکمفرما باشد:

شاهنشاه ایران در این پیام به بهترین وجهی احساسات صلحجویانه خویش را به مجمع عالی حقوقدانان جهان بیان نموده‌اند و این در حقیقت بزرگترین تأیید این اقدام بزرگ در جامعه بشری محسوب میشود . شاهنشاهی عادل و تواناورهبری مدبر و خیر خواه ملت خود و جامعه بشری و فیلسوفی متفکر با پیام خویش نیروی معنوی عظیمی باین کنفرانس دادند .

دومین کنفرانس - مرکز صلح جهانی از طریق قانون طبق بیانیه آتن تشکیل گردیده است و فعلاً در شهر واشنگتن استقرار پیدا کرده است. این مرکز بیش از ۲/۰۰۰ عضو دارد که از ۱۱۹ کشور میباشند و هزینه اداره این مرکز را با پرداخت حق عضویت تأمین مینمایند .

با این ترتیب ما بسرعت بطرف هدف و مقصدیکه بشر طالب آنست یعنی حکومت قانون پیش میرویم .

کنفرانس دوم باشکوه و جلال بیشتری منعقد گردید و این بار سه هزار نفر از حقوقدانان و وکلای دادگستری و قضات از اطراف و اکناف جهان از ۱۱۵ کشور در آن شرکت کردند . پس از دو سال که از نخستین کنفرانس آتن میگذشت امید بصلح دردلهای مردم جهان زنده گشت و در میان جنگ و جدالیکه در گوشه و کنار جهان درگیر است ندای صلح باردیگر طنین افکند و حقوقدانان باحدت و حرارت

واشتیاق بیشتر روی بسوی مرکز صلح جهانی آوردند تا افکار و حاصل مطالعات و تجربیات خود را باین کنفرانس عرضه بدارند .

مرکز صلح جهانی ۶۰ کمیته جدا گانه تشکیل داده است تا در باره مسائل مربوط به حقوق بین الملل مطالعه نمایند و برای تسهیل کار محققین مبادرت به تهیه مجموعه‌ای از قوانین کلیه کشورهای عالم شده است. برای نخستین بار مرکز صلح جهانی پیشنهاد کرده است که دادگاه استیناف جهانی برای ترافع مسائل روزمره بین المللی مانند ارزش و حقوق مصنفین بوجود آید تا باینوسیله مقدار زیادی از اختلافات و مسائل کوچک بین ملل حل و فصل شود .

در جریان کنفرانس دوم در شهر واشنگتن بموجب فرمان ۸ ژوئیه ۱۹۶۵ پرزیدنت جانسون روز ۱۳ سپتامبر ۱۹۶۵ بعنوان روز حقوق جهان در ایالت متحده امریکا اعلام گردید . کنفرانس دوم صلح جهانی از روز ۱۲ تا ۱۸ سپتامبر در شهر واشنگتن تشکیل گردید و در آن گروهی از حقوقدانان و وکلای داد گستری و قضات عالی مقام بریاست جناب آقای دکتر باقر عاملی وزیر داد گستری شرکت کردند .

رئیس جمهوری آمریکا در پیام خود «برای اعلام روز حقوق جهان» عبارتی مؤثر و نافذ دارد معظم له میگوید «وقتی با اتفاق روزی را بعنوان «روز حقوق جهان» بر گزار میکنیم

در حقیقت این نکته را یادآور خود و سایر مردم جهان مینمائیم که بوجود آوردن دنیائی خوب که در آن فقط قانون حکومت کند رؤیای نیست . در این قرن ماشه دیک اراده و اقدام مصمم برای «برقراری احترام بقانون و حکومت قانون بر اعمال ملل

جهان بوده ایم»

کنفرانس دوم اهمیت دیگری داشت و آن بمناسبت سال همکاریهای بین المللی بود و در واقع یکی از بزرگترین موفقیت‌های سال همکاریهای بین المللی محسوب گردید .

شاهنشاه ایران که با کمال دقت ناظر و مراقب فعالیت‌های حقوقدانان جهان

برای تأمین صلح از طریق قانون میباشند بار دیگر نیت خیر خواهانه و صلحجویانه خویش را بوسیله پیامی مهم باین کنفرانس دوم ابراز نمودند . متن پیام شاهنشاه که بوسیله جناب آقای دکتر عاملی وزیر داد گستری بکنفرانس ابلاغ گردید باین شرح میباشد :

«بمناسبت تشکیل کنفرانس بین المللی صلح جهانی «بر اساس حکومت قانون»

خوشوقتم که مراتب تبریکات صمیمانه خود و ملت ایران راهمراه با آرزوی موفقیت

این کنفرانس جهانی بکلیه نمایندگان محترم این کنفرانس اظهار دارم .

این آرزو آرزوی واقعی صمیمانه است که یقین دارم همه مردم نیک اندیش

جهان در آن شریکند زیرا مسئله ای که در اینجا مطرح است مرگ و زندگی عالم

بشریت است .

روز گاری بود که جنگ برای زورمندان جنبه یک تفریح گران قیمت ولی

هیجان انگیز و برای ملل و کشورهای ضعیف صورت بلائی را در ردیف سایر بلا یا

داشت که میبایست خواه ناخواه و هر چند یکبار تن بقبول آن در دهند .

ولی امروز دیگر جنگ یک تفنن نامطلوب و بیمارانه نیست . روز گاری ممکن

بود همانطور که همه ما در تاریخ خوانده ایم دنیا شاهد جنگهای هفت ساله و سی ساله

و صد ساله باشد ولی امروز شاید حتی تصور جنگ چند روزه را هم نتوان کرد و

اصولاً از کجا معلوم که بعد از چنین جنگی مورخی باقی بماند تا طول مدت آن را در

تاریخی ثبت کند؟

مسئله مهمی که باید به آن توجه داشت این است که امروزه دیگر جنگ

از صورت یک التزام اقتصادی بیرون آمده و بهمین دلیل علت وجودی خود را نیز از

دست داده است .

در طول هزاران سال یعنی از بدو پیدایش تمدن بشری بر اثر محدود بودن

منابع مادی وثابت بودن مقدار آنها بناچار هر قوم و کشوری که خود را از این حیث در مضیقه میدید بسراغ این راه حل میرفت که احتیاجات خود را از دارائی همسایه خویش تامین کند. ولی امروزه تحول عظیم صنعتی و علمی جامعه بشری و امکانات نامحدود بهره برداری از منابع طبیعت مخصوصاً پس از امکان استفاده از نیروی لاینهایی ذره ای دیگر این ضرورت را بکلی از میان برداشته است زیرا امروزه میتوان آنچه را که در گذشته از راه تجاوز بدیگران تحصیل میشد از طبیعت گرفت و موفقیت در این امر اکنون دیگر نه تنها مستلزم تجاوز به همسایه نیست بلکه درست بالعکس مستلزم همکاری کامل با همسایه است تا از این راه نتیجه بیشتری بفتح هر دو حاصل گردد.

بدیهی است که این همکاری جز بر اساس قانون که ضامن حقوق شرافتمندان و شرکای هر شرکت و هر انجمنی است امکان پذیر نیست و ازین جهت اساس فکری کنفرانس بزرگی که امروز تشکیل میشود در واقع لازمه هر گونه همکاری بین المللی در امری است که مربوط به تمام بشر است. من در پیامی که در سال ۱۹۶۳ برای نخستین کنفرانس صلح جهانی بر اساس حکومت قانون فرستادم اظهار امیدواری کردم که کوششهای حقوقدانان عالی قدری که در این کنفرانس گرد می آیند با موفقیت توأم باشد و امروز نیز همان آرزو را تکرار میکنم. من بنام ملت خود مشتاقانه خواستار موفقیت کنفرانس بزرگ و جهانی شما هستم زیرا ملت ایران در طول تمدن و فرهنگ چند هزار ساله خود همواره صلح و تفاهم را اساس فلسفه و آئین و ادبیات و هنر خویش قرار داده است و در تاریخ قطور این کشور حتی يك صفحه نیست که مایه اصلی آن همین روح تفاهم جهانی و اندیشه جهانی نباشد.

خداوند بزرگ همه ما را هدایت فرماید که از آن نیروی بی پایانی که امروزه با دست علم و با اعجاز اندیشه بشری در اختیار ما نهاده شده است نه مانند کودکانی که با آتش بازی میکنند بلکه مانند انسانهای رشد کرده و عاقلی که به مسئولیت خویش در مقابل خداوند و در برابر نسلهای آینده بشری و قوف کامل دارند استفاده کنیم و این شمشیر دودم را بجای آنکه وسیله نابودی خود و هممنوعان خود قرار دهیم بعنوان

سلاح برنده‌ای فقط در راه مبارزه با دشمنان واقعی بشریت یعنی جهل و فقر و بیماری و بیعدالتیهای قضائی و اجتماعی بکار بریم .

تصور نمیرود که بتوان از این بلیغ تر و موثرتر و شیواتر اهمیت کار کنفرانس صلح بر اساس قانون را بیان کرد . شاهنشاه بانوغ فکری و درایت و بلند نظری و فارغ از هر گونه پراکنندگیهای ظاهری بین اقوام و ملل و اختلافاتی که منشاء آن تعصب و خود خواهی و بیخردی است خطاب به این اجتماع بزرگ، حقوقدانان، سخن میگویند و آنها را با اهمیت و وظیفه و مسئولیتی که در پیش گرفته‌اند واقف مینمایند پیام شاهنشاه عصاره افکار فلاسفه و متفکرین بزرگ و نموداری از صفات عالیه رهبر خردمند و داد گستر ملت ایران است .

هیئت نمایندگی ایران موفقیت بزرگی از لحاظ ملی و میهنی بدست آورد و توانست مجموعه‌ای از فرامین سلاطین بزرگ ایران از داریوش کبیر تا شاهنشاهی محمدرضا شاه پهلوی را بصورتی بسیار جالب در غرفه‌ای مخصوص در تالار بزرگ کنفرانس بمعرض نمایش بگذارد . حقوقدانان جهان فرصت یافتند تا به ذخائر گرانبهای فکری و وسعت نظر و همت والای شاهنشاهان ایران پی‌برند و بدانند که ایران همیشه مرکز برای رشد و نمو افکار عالیه انسان دوستی و خیر خواهی و صلحجویی بوده است .

بزرگترین فرمان‌ها نا اصول ششگانه شاه و ملت بود که در ششم بهمن ۱۳۴۱ صادر گردید و بموجب آن اصول ظالمانه فتوایسم از بیخ و بن برافکنده شد و دهقان آزاد گردید .

فرامین مزبور در مجموعه‌ای که با هنر ایرانی تزئین شده بود ضبط گردیده و بهمین جهت بیشتر جلب توجه مینمود .

موضوع دیگری که جلب توجه شرکت کنندگان در کنفرانس را نمود حضور پیش بینی نشده پرزیدنت جانسون و بیانات معظم له بود که قانون را مطمئن‌ترین وسیله برای صلح پایدار عنوان نمودند .

رئیس جمهوری امریکادر نطق خود اظهار داشت « اجرای قانون محیط عدالت میخواهد و نیاز به سازمانی برای اجرا و اعمال قانون دارد زیرا قانونی که در اختیار صاحبان قدرت و نفوذ باشد خود سبب برهم خوردن صلح و آرامش و بروز جنگ و بیعدالتی خواهد بود. قانون باید مورد قبول همه باشد تا بتوان آنرا اجرا نمود » در کنفرانس صلح واشنگتن که ۶ روز بطول انجامید این موضوعات مورد بحث و مذاکره قرار گرفت :

- ۱) داد گاههای بین المللی موجود و داد گاههاییکه باید بوجود بیایند.
 - ۲) حقوق قضائی.
 - ۳) حقوق بین المللی و داد گاههای داخلی و تاثیر متقابل آنها در یکدیگر.
 - ۴) ارتباطات بین المللی از طریق اقمار مصنوعی .
 - ۵) تجارت و سرمایه گذاری در کشورهای خارج .
 - ۶) داد گاههای داوری بین المللی .
 - ۷) حقوق بشر و حمایت از آن .
 - ۸) تعاون قضائی بین المللی ،
 - ۹) خلع سلاح .
 - ۱۰) مالکیت صنعتی و معنوی .
 - ۱۱) مطالعات اساسی در حقوق بین المللی و تعلیم آن به دانشجویان حقوق .
 - ۱۲) توسعه سازمانهای بین المللی و حفظ صلح .
 - ۱۳) وحدت بین المللی حقوق داخلی .
 - ۱۴) سازمانهای بین المللی حقوقدانان برای همکاریهای لازم .
- امید وازیم این راهی را که حقوقدانان جهان برای استقرار حکومت قانون در جهان پیش گرفته اند با موفقیت طی نمایند و به سر منزل مقصود برسند و آنچه که آرزوی بشر دوستان و همه افراد جامعه انسانی است یعنی صلح پایدار در ثواء قانون در عالم تحقق یابد .